

Chambre des Représentants.

SÉANCE DU 8 DÉCEMBRE 1909.

Proposition de loi portant modification aux lois sur les pensions des instituteurs.

DÉVELOPPEMENTS

MESSIEURS,

Pendant le dernier quart de siècle, les lois qui régissent l'enseignement primaire ont subi d'importantes modifications; la violence des discussions parlementaires s'est repercutée jusque dans les plus petites communes; il s'est produit des défenseurs et des adversaires des dites lois, puis il en est sorti une réelle désolation pour bon nombre de bons et loyaux instituteurs... Ils n'étaient plus garantis des tracasseries ni des persécutions, trop souvent inspirées par des autorités politiques locales.

Des questions personnelles, les convictions individuelles des instituteurs, les imperfections de l'inspection scolaire, l'homogénéité des conseils communaux, l'ingratitude inhérente aux fonctions d'instituteur dans les petites communes, la politique, etc., sont autant de motifs pour établir que d'aucuns ont été injustement arrachés à leurs fonctions — par suppression d'emploi ou révocation — partant, à leurs droits à la pension.

Parmi ces victimes politiques, j'en connais, et des meilleurs, de ceux dont le dévouement à la cause de l'instruction publique méritait meilleure fortune.

Avant les révocations, les instituteurs n'étaient pas entendus, ou superficiellement, en dépit même des lois existantes; ils ne pouvaient signer leurs déclarations, qui, dès lors, pouvaient être dénaturées et n'être plus que l'expression de la haine personnelle ou politique de leurs persécuteurs.

Les révocations se firent selon que l'instituteur fut fortement ou pas protégé... Celui qui se croyait fort de sa conduite régulière, de la bonne marche de son école, par le strict accomplissement de sa mission, ne bougea guère et tomba première victime.

L'avis de la Députation permanente n'était pas toujours respecté, pas même celui du Ministre, car dans une petite commune (L. S. M.), le conseil

communal menaça de démissionner en bloc si le Ministre ne cédait... Le nombre des victimes augmenta d'une unité.

Ému par cet état de choses, connaissant l'esprit de tolérance, les vœux de justice de mes collègues, j'invite la Chambre à vouloir accorder ses sympathies au projet ci-contre, qui n'a d'autre but que de rendre justice.

Un illustre défunt, M. De Trooz, dans la loi de 1908, assura la pension aux instituteurs, mis à pied, au prorata des versements effectués à la caisse des veuves et orphelins. Le présent projet vise les droits de ceux qui, avant cette date, sont devenus victimes pendant que le corps enseignant subissait les plus rudes assauts.

La loi ci-contre doit nécessairement être une loi spéciale, non incorporée à d'autres lois relatives à l'enseignement, car les causes de leur infortune — je vise les instituteurs politiquement révoqués — naquirent dans cette enceinte parlementaire.

La plupart des instituteurs, réduits à la misère par le brutal retrait de leurs fonctions, n'ont pu opérer les versements à la caisse des veuves et orphelins, et ce n'est pas parce que pauvres, par suite des travaux parlementaires, qu'ils peuvent être privés de leurs droits à la pension, surtout que le présent projet ne vise que les révocations de chicane et la pension des instituteurs qui n'ont compromis ni leur dignité personnelle, ni celle de leurs fonctions.

Bruxelles, le 20 novembre 1909.

HELLINCKX.

PROPOSITION DE LOI

portant modification aux lois sur les pensions des instituteurs.

ARTICLE PREMIER.

Les instituteurs, mis hors service par suppression d'emploi, et ceux révoqués pour des motifs qui ne compromettent ni leur dignité personnelle, ni celle de leurs fonctions, sont autorisés à faire valoir leurs droits à une pension de retraite.

ART. 2.

Cette pension sera supportée par l'État.

ART. 3.

Elle sera calculée sur une moyenne de 50 francs par an passé dans l'enseignement libre ou dans l'enseignement officiel.

ART. 4.

Les intéressés seront tenus d'adresser leur requête en demande de pension à M. le Ministre des Sciences et des Arts endéans les six mois de la promulgation de la présente loi.

WETSVOORSTEL

tot wijziging van de wet op het pensioen der onderwijzers.

EERSTE ARTIKEL.

De onderwijzers, buiten dienst gesteld door afschaffing van het ambt, alsmede de onderwijzers afgezet om redenen die hunne persoonlijke waardigheid of de waardigheid van hun ambt onverkort lieten, zijn gemachtigd hunne rechten op pensioen te doen gelden.

ART. 2.

Dit pensioen komt ten laste van den Staat.

ART. 3.

Het wordt berekend naar een gemiddeld cijfer van 50 frank per jaar doorgebracht in het vrij of in het officieel onderwijs.

ART. 4.

De belanghebbenden zijn gehouden hunne aanvraag om pensioen tot den heer Minister van Wetenschappen en Kunsten te richten binnen zes maanden na de afkondiging van deze wet.

HELLINCKX.

Kamer der Volksvertegenwoordigers.

VERGADERING VAN 8 DECEMBER 1909.

Wetsvoorstel tot wijziging van de wet op het pensioen der onderwijzers.

TOELICHTING.

MIJNE HEEREN,

In den loop der jongste vijf en twintig jaren ondergingen de wetten, die het lager onderwijs regelen, belangrijke wijzigingen; de hevige besprekingen, die plaats hadden in de Kamer, vonden weerklank tot in de geringste gemeenten; er rezen voorstanders en bestrijders van gezegde wetten op, doch dit alles was slechts eene bron van ellende voor een aantal brave en toegewijde onderwijzers... Voor hen bestond geen vrijwaring meer tegen de tergingen en vervolgingen, die al te dikwijls werden uitgelokt door de plaatselijke politieke overheden.

Persoonlijkheden, de eigen meeningen van de onderwijzers, het gebrekkig schooltoezicht, de vertegenwoordiging van slechts ééne partij in de gemeenteraden, de ondankbaarheid die steeds is verbonden aan het ambt van onderwijzer in de kleine gemeenten, de politieke strevingen, enz., dat zijn evenveel zaken waaruit blijkt dat menige onderwijzer, hetzij door afschaffing van bediening, hetzij door afzetting, ten onrechte van zijn ambt en bijgevolg van zijn recht op pensioen werd beroofd.

Onder die slachtoffers van de politiek ken ik allerbeste mannen die, om hunne toewijding aan de belangen van het openbaar onderwijs, een beter lot verdienden.

Alvorens te worden afgezet, werden de onderwijzers niet gehoord of slechts oppervlakkig gehoord, in strijd zelfs met de bestaande wetten; daar het hun niet geoorloofd was hunne verklaringen te ondertekenen, kon men ze vervalschen en daarin slechts den persoonlijken of politieken haat hunner vervolgers uitdrukken.

De onderwijzers werden afgezet naar gelang dat zij sterk of hoegenaamd niet beschermd waren!... Hij, die zich machtig dacht wegens zijn onberispelijk gedrag, den goeden gang zijner school en het stipt waarnemen van zijne zending, roerde niet, doch was het eerste slachtoffer. Het advies van de Bestendige Deputatie werd niet altijd in acht genomen; zelfs dat van den heer Minister niet, want in eene kleine gemeente (L. S. M.) dreigden al de

leden van den gemeenteraad hun ontslag gezamenlijk te nemen, indien de Minister niet toegaf!... En weeral viel er een slachtoffer!

Door dezen toestand ontroerd, wetende hoe toegevend mijne medeleden zijn en hoe zij de rechtvaardigheid betrachten, verzoek ik de Kamer, het hierbijgevoegde voorstel, dat slechts rechtvaardigheid ten doel heeft, welwillend te onthalen.

Een doorluchtige afgestorvene, de heer De Trooz, verschaftte door de wet van 1905 een pensioen aan de ontslagen onderwijzers, naar evenredigheid van hunne stortingen in de kas van weduwen en weezen. Het huidig voorstel bedoelt de rechten van hen die, vóór dien tijd, geslachtofferden werden, toen het onderwijzend korps zoo duchtig werd aangerand.

De hierbijgevoegde wet moet noodzakelijk eene afzonderlijke wet zijn, buiten andere wetten betreffende het onderwijs; immers, de oorzaken van hunnen ongelukkigen toestand — ik bedoel de onderwijzers die om politieke redenen werden afgezet — hadden hunnen oorsprong hier ter Kamer.

Het meerendeel der onderwijzers, tot armoede gebracht door de plotselinge ontzetting uit hun ambt, konden geene stortingen doen in de kas van weduwen en weezen. Indien zij, naar aanleiding der werkzaamheden van de Kamer, in de armoede werden gedompeld, is zulks toch geen reden om hun het recht op pensioen te ontnemen, te meer daar het huidig voorstel slechts bedoelt alzettingen, om nietigheden uitgesproken, alsmede het pensioen van onderwijzers die hunne persoonlijke waardigheid of de waardigheid van hun ambt onverkort lieten.

HELLINCKX.

PROPOSITION DE LOI

portant modification aux lois sur les
pensions des instituteurs.

ARTICLE PREMIER.

Les instituteurs, mis hors service par suppression d'emploi, et ceux révoqués pour des motifs qui ne compromettent ni leur dignité personnelle, ni celle de leurs fonctions, sont autorisés à faire valoir leurs droits à une pension de retraite.

ART. 2.

Cette pension sera supportée par l'État.

ART. 3.

Elle sera calculée sur une moyenne de 50 francs par an passé dans l'enseignement libre ou dans l'enseignement officiel.

ART. 4.

Les intéressés seront tenus d'adresser leur requête en demande de pension à M. le Ministre des Sciences et des Arts endéans les six mois de la promulgation de la présente loi.

WETSVOORSTEL

tot wijziging van de wet op het pen-
sioen der onderwijzers.

EERSTE ARTIKEL.

De onderwijzers, buiten dienst gesteld door afschaffing van het ambt, alsmede de onderwijzers afgezet om redenen die hunne persoonlijke waardigheid of de waardigheid van hun ambt onverkort lieten, zijn gemachtigd hunne rechten op pensioen te doen gelden.

ART. 2.

Dit pensioen komt ten laste van den Staat.

ART. 3.

Het wordt berekend naar een gemiddeld cijfer van 50 frank per jaar doorgebracht in het vrij of in het officieel onderwijs.

ART. 4.

De belanghebbenden zijn gehouden hunne aanvraag om pensioen tot den heer Minister van Wetenschappen en Kunsten te richten binnen zes maanden na de afkondiging van deze wet.

HELLINCKX.